

Kryshalo O. V. Linguocultural Peculiarities of Translating the Book of Traditional English Poems for Young Children «Nursery Rhymes» into Ukrainian and Russian

The article is aimed to analyze the translation of the book of traditional English poems for young children «Nursery Rhymes» into Ukrainian and Russian. The object of the philological analysis is linguistic, cultural and stylistic transformations of the folk poems for children after translation into other languages. The research was based on the analysis of two works from the collection of poems – «Six little mice» and «A man in the wilderness asked me». The first poem was characterized mostly from the point of view of its stylistic transformation during translation. While analyzing the second poem from the point of view of translation transformations, we first of all paid attention to pragmatic effect and to comparison of the effect on young children made by the original text and by the translated one. Also we made an attempt to compare two variants of translation (into Russian and Ukrainian) from linguoculturological aspect. As we can see from our research, translations can have some different features, compared with the original works, which is caused and justified by the aim of translation – to create the unity of Form and Content similar to the original one.

Key words: translation, poem for children, equivalent replacement, traditional English literature.

Стаття надійшла до редакції 30.03.2013 р.

Прийнято до друку 30.05.2013 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Дмитренко В. І.

УДК 811.111'367.4

О. М. Лесінська

ФУНКЦІЯ ПРИСЛІВНИКІВ У СТВОРЕННІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЛЮДИНИ ЗАСОБОМ ІМЕННИКОВОГО СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ

У сучасній лінгвістиці людина постає центром різноманітних досліджень. Іменникове словосполучення на позначення людини у художньому дискурсі виступає потужним інструментом для передачі основних та другорядних характеристик персонажа. Завдяки цьому читач отримує фактологічну та емоційно-забарвлену інформацію, передану через автора.

Низка наукових праць присвячена дослідженню іменникового словосполучення в англійській мові, зокрема його структурним та структурно-семантичним характеристикам (Т. В. Шульдешова [1]; П. Ф. Шанін [2]; М. І. Кусков, 1980 [3]; І. Г. Арсенєва [4]; А. Теодореску [5]), семантичним властивостям його складових (С. Д. Береснев [6];

Л. Б. Ездекова [7]; Р. Гір'ю [8]; К. В. Юр'єва [9]); характеристикам його препозиційних модифікаторів (А. А. Мизак [10]; Г. А. Лебедева [11]). Однак, семантика іменникових словосполучень на позначення людини з прикметниковими словосполученнями у функції препозиційних модифікаторів не знайшла відображення у перерахованих роботах.

Таким чином, метою нашої статті є дослідження іменникового словосполучення на позначення людини у детективному жанрі та визначення семантичного навантаження прислівників у складі прикметникових словосполучень, які функціонують препозиційними модифікаторами у складі іменникового словосполучення.

У функції препозиційного модифікатора в іменниковому словосполученні на позначення людини нами були зафіксовані прикметникові словосполучення, які складаються з прислівника та одного або більше прикметників. Серед прислівників, які формують прикметникові словосполучення у препозиції до головного слова в іменниковому словосполученні ми виокремили такі: *very, rather, thoroughly, slightly, much, unbelievably, unusually, astoundingly, highly* та *magnetically*.

Прикметникові словосполучення у функції препозиційних модифікаторів в іменниковому словосполученні на позначення людини вказують на такі ж характеристики, що і прикметники-модифікатори, але наявність прислівника в їхній структурі робить акцент на тій ознаці, що передається прикметником, уточнює та підсилює її. Серед виокремлених нами прислівників є такі, що наголошують як на позитивних, так і на негативних характеристиках, а також такі, які можуть вживатися лише у конкретних словосполученнях з певними прикметниками. Оскільки від семантичних типів прикметників-модифікаторів прикметникові словосполучення-модифікатори відрізняються саме підсилюючою функцією, яку виконують прислівники, ми розглядаємо прикметникові словосполучення не з точки зору прикметників, а з точки зору прислівників. Розглянемо детальніше кожен із прикладів. Таким чином, ми розглядаємо прикметникові словосполучення з прислівниками-ампліфікаторами.

У словнику LDOCE прислівник *very* визначається як такий, що використовується для підкреслення, акцентування на прикметнику, прислівнику чи словосполученні [12]. У словосполученні ... *some very dangerous people now in the city who may want to shut him up* [13] прислівник *very* підкреслює негативну характеристику, виражену прикметником *dangerous*. У словосполученні *a very generous guy these days* [14] прикметниковим словосполученням *very generous* передається позитивна характеристика особи, яка підсилюється прислівником *very*.

Прислівник *rather* у словнику LDOCE має визначення: достатньо, в певній мірі. Цей прислівник вживається зі значенням «*правдивий в певній мірі, але не повністю чи надзвичайно*» [12]. Таким чином, прислівник *rather* передає ступінь чи міру ознаки наприклад: *a rather large lawyer for an Italian suit* [14]. Прикметникове словосполучення-модифікатор *rather large* – *достатньо великий* показує певний ступінь

ознаки. У словосполученнях *a rather well-known lawyer in New Orleans* [13]; *that rather handsome old military man in the corner...* [15] завдяки вживанню прислівника *rather*, прикметникові словосполучення *rather well-known* та *rather handsome* не просто наголошують, що особа відома або гарна; автор привертає увагу читача до цих характеристик особи тим, що вказує на певний ступінь зазначеної ознаки.

Прислівник *thoroughly* передає абсолютність/беззаперечність ознаки [12] наприклад: *...a thoroughly fascinating woman* [16]. Прикметникове словосполучення-модифікатор у препозиції *thoroughly fascinating* не просто змальовує характерну ознаку персонажа як чарівної жінки, а наголошує на беззаперечності цієї ознаки.

У словнику LDOCE прислівник *slightly* має значення «трішки», прислівник *much* – «значно», «сильно» та прислівник *highly* означає «дуже» «надзвичайно» [12]. Таким чином, прислівники *slightly*, *much* та *highly* вказують на низький, високий та найвищий ступінь ознаки відповідно. Так, у словосполученні *...a slightly younger brother named Michael* [14] модифікатор *slightly younger* завдяки прислівнику *slightly* конкретизує різницю у віці. Якби ми мали словосполучення *a younger brother*, ми б отримали інформацію суто про те, що брат – молодший за віком. Введення прислівника *slightly* допомагає читачу зрозуміти, що різниця у віці – незначна.

В іменниковому словосполученні *... a much younger and fitter man* [17] спостерігаємо ситуацію, відмінну від попереднього прикладу. У цьому випадку прислівник *much* у словосполученні *much younger and fitter* засвідчує велику різницю між характеристиками людей.

У словосполученні *...a highly satisfactory chambermaid* [15] препозиційним модифікатором слугує прикметникове словосполучення *highly satisfactory* з підсилюючим прислівником *highly*. Завдяки прислівнику *highly* читач розуміє, що покоївка не просто хороша, а *дуже/надзвичайно хороша*.

Автор може добирати прислівники, за допомогою яких він в особливий спосіб хоче передати ознаку героя, як, наприклад, прислівники *magnetically*, *unbelievably*, *astoundingly* та *unusually*. Прислівник *magnetically* утворений з прикметника *magnetic*, який, при характеристиці людини, означає якості людини, які сильно приваблюють інших людей [12]. Так, у словосполученні *...but Bess Sedgwick was a magnetically attractive woman* [15] прикметникове словосполучення *magnetically attractive* завдяки прислівнику *magnetically* сигналізує про особливість привабливості жінки. Тобто, жінка була не просто привабливою, чи дуже привабливою, чи надзвичайно привабливою. Її привабливість була відмінною від усіх інших – магнетичною. Таким чином, автор робить особливий наголос на цій характеристиці персонажа, він виділяє цю ознаку з-поміж усіх її ознак.

Прислівник *unbelievably* утворений від прикметника *unbelievable* і означає «малоймовірний»; «такий, в якого важко повірити» [12]. Так,

прислівник *unbelievably* у словосполученні *...all those people, those unbelievably lucky people of St. Louis who ...* [18] наголошує не на ступені самої ознаки, а на ступені нашої віри в таку ознаку. Так, прикметникове словосполучення *unbelievably lucky* означає те, що персонаж не просто удачливий, а те, що такій удачі важко повірити.

Прислівник *astoundingly* утворений від прикметника *astounding*, який означає «такий неймовірний, що в нього важко повірити» [12]. У словосполученні *...he was an astoundingly difficult person to get to know* [16] препозиційним модифікатором слугує прикметникове словосполучення *astoundingly difficult*. Прислівник *astoundingly* у прикметниковому словосполученні *astoundingly difficult* виконує роль підсилення характеристики людини, яка передається прикметником *difficult*. Вводячи прислівник *astoundingly*, окрім підсилення характеристики, автор надає їй ще додаткового емоційного забарвлення.

У випадках, коли прислівник *unusually* використовується з прикметником для відображення характеристики, він має значення «більшого ступеню певної характеристики, ніж звичайно» [12]. Емоційного забарвлення опису людини надає прислівник *unusually*, який є складовою модифікатора-прикметникового словосполучення в іменниковому словосполученні на позначення людини *... an unusually jealous woman...* [16]. Прикметникове словосполучення *unusually jealous* подає не нейтральну характеристику особи, а емоційно забарвлену. Автор зазначає те, що ревнивість жінки виходить за межі звичайної.

Отже, препозиційні прикметникові словосполучення у складі іменникових словосполучень на позначення людини виконують функцію інтенсифікації та конкретизації певних характеристик людини завдяки наявності прислівників у їхньому складі. Використовуючи прислівники-ампліфікатори, автор надає читачу додаткову інформацію про персонажа, окрім тієї, що подається прикметником.

Список використаної літератури

1. Шульдешова Т. В. Семантическая структура субстантивных групп с *as* (на материале современного английского языка) : автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.663 / Т. В. Шульдешова. – М., 1972. – 28 с. **2. Шанин П. Ф.** Опыт структурной и семантической классификации сочетаний типа *N + N* в английском тексте (на материале публицистики): автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / П. Ф. Шанин. – Л., 1974. – 29 с. **3. Кусков М. И.** О структуре и семантике именных словосочетаний *N+N* в современном английском языке / М. И. Кусков // Вопросы научно-технической терминологии и методики преподавания иностранных языков. – Минск : Наука и техника, 1980. – С. 48 – 59. **4. Арсеньева И. Г.** Именная фраза конструкции *AA...N* в структурно-семантическом и морфологическом аспектах : автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. филол. наук: спец. 10.02.04 «Германские языки» / И. Г. Арсеньева. –

Одесса, 1982. – 16 с. **5. Teodorescu A.** Adjective Ordering Restrictions Revisited / A. Teodorescu // Proceedings of the 25th West Coast Conference on Formal Linguistics. – Somerville, MA : Cascadilla Proceedings Project, 2006. – p. 399 – 407. **6. Береснев С. Д.** О семантических взаимоотношениях компонентов словосочетания, составляющих из двух и более существительных / С. Д. Береснев, Л. А. Кравченко // Статистическая лексикография и учебный процесс. – К. : Высшая школа, 1990. – С. 85 –90. **7. Эздекова Л. Б.** Семантико-синтаксические свойства и типы именных терминологических словосочетаний: На материале экономической терминологии: автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / Л. Б. Эздекова. – Пятигорск, 2003. – 21 с. **8. Girju R.** The Syntax and Semantics of Prepositions in the Task of Automatic Interpretation of Nominal Phrases and Compounds: A Cross-Linguistic Study / R. Girju. – Computational Linguistics. – Vol.35. – №2. – 2008. – P. 185 – 226. **9. Юрьева Е. В.** Английские субстантивно-субстантивные словосочетания в стилевой дифференциации языка: автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. филол. наук: 10.02.04 «Германские языки» / Е. В. Юрьева – М., 2009. – 19 с. **10. Мизак А. А.** Субстантивные словосочетания с препозитивным атрибутом в английском языке и соответствующие конструкции в украинском языке: автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.663 / А. А. Мизак. – К., 1969. – 16 с. **11. Лебедева Г. А.** Структурно-семантические связи субстантивных словосочетаний с адьюнктами-прилагательными в препозиции / Г. А. Лебедева // Синтаксические связи и реализация лингвистических единиц в английских текстах. – Куйбышев : КГПИ, 1980. – С. 79 – 87. **12. Longman Dictionary of Contemporary English** [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ldoceonline.com/>. **13. Grisham J.** The Client [Электронный ресурс] / J. Grisham. – Режим доступа : <http://www.jgrisham.com/the-client/>. **14. Grisham J.** The King of Torts [Электронный ресурс] / J. Grisham. – Режим доступа : <http://www.jgrisham.com/the-king-of-torts/>. **15. Christie A.** At Bertram's Hotel / A. Christie. – Harper Collins Publishers, 2010. – 224 p. **16. Christie A.** The Mysterious Affair at Styles / A. Christie. – London : Bodley Head, 1920. – 212 p. **17. Chase J. H.** An Ace up my Sleeve / J. H. Chase. – Cornwall : House of Stratus, 2000. – 206 p. **18. Grisham J.** A Painted House [Электронный ресурс] / J. Grisham. – Режим доступа : <http://www.jgrisham.com/a-painted-house/>

Лесінська О. М. Функція прислівників у створенні характеристики людини засобом іменникового словосполучення

У статті розглядаються іменникові словосполучення на позначення людини у детективному жанрі художнього дискурсу. Особлива увага приділяється прислівникам у складі препозиційних прикметникових словосполучень у функції модифікаторів головного слова словосполучення та їх ролі у створенні характеристики людини. Ми розглянули прикметникові словосполучення з прислівниками very,

rather, thoroughly, slightly, much, unbelievably, unusually, astoundingly, highly та magnetically, які підсилюють або уточнюють характеристику, що передається прикметником.

Ключові слова: іменникове словосполучення, модифікатор, головне слово, препозиція.

Лесинская О. М. Функция наречий в формировании характеристик человека посредством субстантивного словосочетания

Статья посвящена исследованию субстантивных словосочетаний, обозначающих человека в детективном жанре художественного дискурса. Отдельное внимание уделяется наречиям в составе адъективных словосочетаний, функционирующих модификаторами ядра словосочетания, и их роли в формировании характеристик человека. Нами были рассмотрены наречия *very, rather, thoroughly, slightly, much, unbelievably, unusually, astoundingly, highly* и *magnetically*, которые усиливают или уточняют характеристики, передаваемые прилагательным.

Ключевые слова: субстантивное словосочетание, модификатор, ядро, препозиция.

Lesins'ka O. M. Function of Adverbs in Forming Person's Characteristics by Means of Noun Phrases

The article is a study of noun phrases nominating a person in detective novels. We analyze prepositional adjective phrases functioning as modifiers of the head-word of noun phrases nominating a person. Special emphasis is laid on function of adverbs as constituents of prepositional adjective phrases in providing description of a character of the novel. We have considered adverbs *very, rather, thoroughly, slightly, much, unbelievably, unusually, astoundingly, highly* and *magnetically* which intensify or specify characteristics provided by adjectives. Adverbs *very* and *rather* function as intensifiers of adjectives in adjective phrases characterizing a person. *Slightly* and *much* show the degree of the characteristics expressed by adjectives. Adverbs *astoundingly* and *magnetically* can add author's attitude to the description of a person which is given in an adjective phrase. *Unbelievable* and *unusually* show the degree of belief in the characteristics provided by adjectives. Thus, adjectives and adjective phrases functioning as prepositional modifiers of the head-word of noun phrases nominating a person differ greatly due to adverbs which are constituents of adjective phrases. Adverbs place additional emphasis on the characteristics given by adjectives and help readers create a vivid image of the characters of detective novels.

Key words: noun phrase, modifier, head-word, preposition.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2013 р.

Прийнято до друку 30.05.2013 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Михайленко В. В.